

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

ŠVIETIMO
IR MOKSLO
MINISTERIJA

MOKYKLŲ
TOBULINIMO
CENTRAS

Projektas „Lyderių laikas 3“

Klaipėdos miesto savivaldybės švietimo darbuotojų stažuotės Lenkijoje ir Čekijoje ataskaita

Stažuotės trukmė: 2019 m. kovo 24–30 d.

Stažuotės vieta: Lenkija ir Čekija

Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinė mokykla, Punkskas, Lenkija

Punsko vaikų darželis, Punkskas, Lenkija

XIV Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Staszica, Varšuva, Lenkija

Österreichisches Gymnasium Prag (Austriška gimnazija Prahėje), Praha, Čekija

Základní škola Karlovy Vary (Karlovy Vary pagrindinė mokykla), Karlovy Varai, Čekija

Centre of International Cooperation in Education (DZS), Praha, Čekija

Základní škola Praha (Pagrindinė mokykla Prahėje), Londýnská 34, Praha, Čekija

Stažuotės patirtys:

Klaipėdos miesto komandos nariai, lankydami įvairiose ugdymo įstaigose, kėlė ne vieną klausimą ir aktyviai dalyvavo visuose susitikimuose.

Pirmiausia stažuotės dalyviai lankėsi Lenkijos Respublikos Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinėje mokykloje ir gimnazijoje. Komandos nariams įspūdį paliko tai, kad mokykloje ypatingas dėmesys skiriamas pilietiškumo ugdymui ir lietuviškų tradicijų puoselėjimui, todėl daugėja pageidaujančių ugdyti savo vaikus lietuvių kalba. Mokykla aktyviai bendradarbiauja su Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija, įvairiomis švietimo įstaigomis ir socialiniais partneriais iš Lietuvos. Buvo įdomu išgirsti, kad Punksko savivaldybės atstovai noriai prisideda prie įstaigos veiklos ne tik idėjomis, bet ir finansiškai. Stažuotės dalyviams paliko įspūdį sutvarkyta lauko sporto erdvė (bėgimo takai, stadionas, sporto įrengimai). Komandos narius diskutuoti skatino prasminga mokyklos bendruomenės veikla, ugdant vaikų vertybines nuostatas pamokinės veiklos (auklybos pamokos, šeimos gyvenimo pagrindai) metu ir organizuojant renginius (Senelių šventė, Labdaros akcijos, tradicinės mokyklos šventės ir visų bendruomenės narių bendros nuotraukos skirtingų aktualių simbolių forma ir kt.). Mokyklos veikla pakankamai savarankiška (direktorius pagal ugdymo planą gali dalį valandų skirstyti savo nuožiūra), Švietimo skyrius nustatytu periodu vertina rezultatus, tačiau nesikiša į ugdymo procesą.

Varšuvos licėjuje komandos nariai turėjo galimybę susipažinti, su kokiais iššūkiais ir kokiais pasiekimais gyvena licėjaus, į kurį patenka vieni iš gambiausių mokinių (įvairių olimpiadų laureatai ir aukštais balais įvertinti mokiniai), bendruomenė. Šioje įstaigoje motyvacijos mokytis, pamokų nelankymo problemos buvo svetimos. Vieni iš įdomesnių dalykų įstaigoje buvo tai, kad licėjuje vyksta glaudus bendradarbiavimas tarp vyresniųjų ir jaunesniųjų klasių mokinių: vyresnieji, esant poreikiui, priimdami mentoriaus vaidmenį, suteikia jaunesniesiems mokymo(-si) pagalbą. Įstaiga yra orientuota į privalomą neformaliųjų būrelių lankymą ir puoselėja šalies kultūrinę tradicijas. Stažuotės metu vyko rekolekcijos ir visa mokyklos bendruomenė po dviejų pamokų keliavo į bendrą salę, kurioje mokiniai buvo ugdomi Katalikų tikėjimo vertybiniu pagrindu (pabrėžiama rekolekcijų prasmė ir svarba dvasiniam žmogaus gyvenimui). Gimnazija taip pat turi išvystytą alumnų sistemą: mokiniai, baigę šią mokymo įstaigą, noriai prisideda prie bendruomenės veiklos finansine ar kita pagalba. Patyriminis ugdymas, siekiant pritaikyti įgytas teorines žinias, vykdomas dažniausiai įstaigos viduje, kadangi didelė dalis pamokų yra skiriama praktiniam teorijos žinių pritaikymui, taip pat įstaiga dažnai vykdo įvairias patyrimines veiklas ir už mokyklos ribų. Siekiant daugiau patyriminės veiklos, bendradarbiaujama su Varšuvos universiteto Matematikos ir

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

ŠVIETIMO
IR MOKSLO
MINISTERIJA

MFC MOKYKLŲ
TOBULINIMO
CENTRAS

Chemijos fakultetais. Komandos nariams kėlė klausimų mokinių priėmimo į švietimo įstaigas reitingavimo sistema, teikianti prioritetą mokinių pasiekimams, pagal kuriuos yra priimami mokiniai į įstaigas. Diskutavome, ar toks diferencijavimas gali sukurti didesnę atskirtį tarp įstaigų ir besimokančiųjų pasiekimų vidurkių, taip pat stažuotės dalyviams kilo klausimų, kaip užtikrinamas mokymosi tęstinumas ir prieinamumas arčiau gyvenamos vietos mokiniams, kurių mokymosi pasiekimai nėra aukšti.

Čekijos Respublikoje buvo sudaryta galimybė aplankyti privačią šešiametę tarptautinę austrišką gimnaziją Prahoje. Šioje mokykloje skiriamas ypatingas dėmesys mokinių privatumui, saugumui ir pamokos laikui. Mokykla yra išskirtinė, remiama Čekijos Respublikos ir Austrijos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijų, todėl ji vykdo abiejų šalių ugdymo programas (išsilavinimo dokumentas galioja abiejose šalyse). Ministerijos pateikia pagrindinę programą, tačiau mokykla pritaiko savitai jos turinį. Pirmus kelerius metus dalykai yra mokomi čekų kalba, taip pat intensyviai mokomasi vokiečių kalbos, o vėlesnėse klasėse ugdymas vykdomas vokiečių kalba. Pirmasis dalykas, į ką buvo atkreiptas grupės narių dėmesys, tai aktyvus mokinių bendravimas su savo bendraklasiais pertraukų metu. To priežastis – telefonų įstaigoje naudojimo taisyklės, kurios numato tik kelias vietas, kuriose mokiniai gali naudoti savo išmaniuosius įrenginius, o kitur juos naudoti yra draudžiama. Šioje įstaigoje taip pat yra veikianti alumnų sistema ir vykdomas patyriminis mokymas skirtingose erdvėse mokykloje ir už jos ribų. Mokykloje savitos švenčių organizavimo tradicijos, nes švenčiamos ir austriškos, ir čekiškos šventės. Stažuotės dalyviams diskusijų kėlė tai, kad neformaliojo vaikų švietimo būrelius didžioji dalis mokinių renkasi ne mokykloje, o už jos ribų, taip pat ir tai, kad mokykloje nėra psichologo (esant poreikiui naudojamosi šio specialisto paslaugomis už įstaigos ribų).

Komandos nariams lankantis Karlovy Vary pagrindinėje mokykloje, buvo sudaryta galimybė susipažinti su 1963 m. pastatyta mokykla, kurioje, bendraujant su iniciatyviu mokyklos direktoriumi, išryškėjo draugiškos lyderystės vadybos stilius, vyraujantys darnūs ir pagarbūs bendruomenės narių santykiai, didžiavimosi savo mokykla jausmas. Stažuotės dalyviams paliko įspūdį tai, kad šioje mokykloje dirbama su visokio lygio vaikais, veikia pailgintos dienos grupės, dirba spec. pedagogai, mokytojo padėjėjai, psichologas. Dalis specialiųjų ugdymosi poreikių vaikų mokosi integruotai, nes tėvai neprivalo jų vesti į spec. mokyklas. Nors šioje mokykloje geras mikroklimatas, tačiau yra ir mokyklos nelankomumo, ir žalingų įpročių problemų, tačiau mokykla efektyviai jas sprendžia, pasitelkiant mokinių tėvus (kai tėvai yra iškvičiami, privalo atvykti į mokyklą, gauna pateisinimą dėl išleidimo iš darbo). Komandos nariams diskusijų kėlė tai, kad galimas namų mokymas ne tik dėl vaiko ligos, o ir tuomet, kai tėvų išsilavinimas atitinka nustatytus reikalavimus. Stažuotės dalyvių nuomone, prasminga tai, kad Karlovy Vary pagrindinės mokyklos pamokos taip pat derinamos su patyrimine veikla: mokiniams organizuojamos su pamokos medžiaga susijusios teminės ekskursijos, vykstama į įmones, praktiniai užsiėmimai vedami technikos muziejuje, pradinių klasių mokiniai išmokomi plaukti, technologijų mokymo programa pritaikoma taip, kad patys mokiniai šluoja kiemą, tvarko aplinką, kabinetus.

Lankantis Tarptautinio bendradarbiavimo švietimo centre, buvo susipažinta su šio centro, kaip atsakingo už daugelį tarptautinių programų įgyvendinimą ir švietimo bei savišvietos šalyje skatinimą, veikla. Pristatymo metu stažuotės dalyviams buvo pabrėžta bendradarbiavimo su užsienio mokyklomis, taip pat užsienio kalbų mokymosi svarba. Centras, vykdydamas įvairias ES projektų paraiškų konsultavimo, teikimo ir jų priežiūros veiklas, inicijuoja mokymus ne tik pedagoginiam personalui, mokyklos vadovams, bet ir nepedagoginiams mokyklų darbuotojams, taip pat organizuoja ir mokymosi mainų programas mokiniams.

Stažuotės dalyviams lankantis Londynskos pagrindinėje mokykloje (Praha) paliko įspūdį tai, kad mokykla, dirbdama pagal Švietimo ministerijos patvirtintą programą, ugdymo planą įgyvendina savaip: istorijos programa integruojama į kitų dalykų programas, vedamas fizikos ir

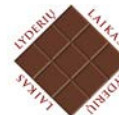
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

ŠVIETIMO
IR MOKSLO
MINISTERIJA

M/C MOKYKLŲ
TOBULINIMO
CENTRAS

matematikos integruotas dalykas, įdiegta savita mokinių vertinimo sistema, orientuota į pačių mokinių įsivertinimą (diegiama nuostata, ką pats galiu padaryti, kad geriau išmokčiau) ir mokinių pasiekimų pokytį ir pažangą (nerašomi pažymiai, o vertinama individualiomis charakteristikomis). Dalykų mokytojai patys pasirenka medžiagos pateikimo būdus, vadovėliai nėra pagrindinė mokymo priemonė. Taikoma konstruktyvinė pedagogika, kuomet vaikai jau kažką žino ir dirba plėsdami žinias, o pedagogas tik padeda suprasti supantį pasaulį. Nors ši mokykla populiori, tačiau nėra atrankos pagal mokinių pasiekimus: priėmus vaikus pagal gyvenamą vietą, brolius ir seseris, į laisvas vietas vaikai priimami atsitiktinumo tvarka. Pamokose vyrauja dialogas, darbas grupėse, diskusijos ir kt. Siekiant įgytas pamokoje žinias realizuoti ir pritaikyti, svarbi patyriminė veikla: dėl patogios strateginės vietos šiuo tikslu vykstama su mokiniais į įvairias įstaigas, bendradarbiaujant su universitetu studentai ruošia laboratorinių darbų užduotis, bendradarbiaujama su muziejais, ant mokyklos stogo 3 aviliuose auginamos bitės ir kt. Vykdomi reguliarūs bendri metodinių grupių susitikimai pagal klases, bendradarbiaujama dėl užduočių mokiniams skyrimo ir vaikų mokymosi krūvis bei pamokų temos planuojamos kartu. Siekiant išvengti streso, mokykloje nėra skambučio. Dalyviams pozityvių emocijų sukėlė žinia, kad mokytojų metinės veiklos vertinimai vykdomi neformaliose aplinkose, suformuluojami neformalūs mokytojų siekiai, pasižadėjimai, kuriuos planuojama įgyvendinti per ateinančius metus. Dalyvių požiūriu, šioje mokykloje vyrauja administracijos ir mokytojų bendradarbiavimas bei komandinis darbas, kurio siekis, kad mokytojas būtų laimingas savo darbe.

Stazuotės idėjos:

- 1) viena idėja, kurią įgyvendins mokyklos lygmeniu (kai dalyvis – mokyklos vadovas ar pavaduotojas); kiek mokyklų vadovų ir pavaduotojų – tiek idėjų:
 - sistemos „Draugo pagalba“ (Big Brother) sukūrimas mokykloje ir tarp mokyklų;
 - šeštadieninių stovyklų ciklo, kurių metu mokinių tėvai mokytų praktinių veiklų, susijusių su jų profesija ar įgyta gyvenimiška patirtimi, įdiegimas mokykloje;
 - bendro mokyklos patyriminės veiklos projekto, į kurį įtraukiamos visos klasės, suformuluojant joms skirtingas užduotis, kurios yra sudedamosios projekto dalys, suorganizavimas. Projekto pabaigoje visi atlikti darbai „sueina“ į bendrą projekto rezultatą;
 - Metodinių grupių, kurios organizuotų patyriminį mokymą mokykloje, sudarymas pagal skirtingas klasių grupes;
 - mokyklos vadybinei komandai numatyti pakankamai laiko ir organizuoti individualius pokalbius su mokytojais, sprendžiant patyriminio mokymo problemas, išklausan ir aptariant mokytojų siūlomas idėjas;
 - diegti mokykloje mokinio savo paties pažangos vertinimo sistemą.
- 2) stazuotojų grupės parsivežta idėja savivaldybei/savivaldybės mokykloms:
 - inicijuoti gerosios patirties, taikant patyriminį mokymą atskirose mokyklose, skleidimą per Klaipėdos miesto pedagogų švietimo ir kultūros centrą. Plėsti patyriminį mokymą diegiančių iniciatyvių mokytojų bendradarbiavimą miesto mastu;
 - savivaldybei pasirašyti bendradarbiavimo sutartis su Klaipėdos universitetu, kviečiant studentus į mokyklas ruošti laboratorinius ir praktinius darbus.
 - inicijuoti priėmimo į mokyklas kriterijų papildymą, nustatant, kad priėmus mokinius pagal gyvenamąją vietą ir brolius bei seseris, į kitas laisvas vietas atranka būtų vykdoma atsitiktine tvarka.

Klaipėdos komandos dalyviai, vykdami į stazuotę kartu su kitų Žemaitijos regiono savivaldybių kūrybinių komandų nariais, turėjo galimybę kartu komunikuoti įgyvendinamo pokyčio tema ir organizuotose diskusijose aptarti įgytos patirties lankytose užsienio šalyse pritaikymo variantus savo mokyklose ar savivaldybėse. Dalyvių nuomone, patyriminis mokymas motyvuotos asmenybės augimui galimas tik savivaldybių mokykloms bendradarbiaujant tarpusavyje, o

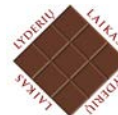
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

ŠVIETIMO
IR MOKSLO
MINISTERIJA

MOKYKLŲ
TOBULINIMO
CENTRAS

savivaldybė turėtų padėti „nutiesti bendradarbiavimo tiltus tarp mokyklų“. Stažuotės patirtis leidžia daryti išvadą, kad patyriminis mokymas yra aktualus ne tik Lietuvoje, bet ir kitose Europos šalyse.
